

DANICA MOJSIN

Tada već kad je zrelo i gusto proleće beogradsko počelo uzmicati pred mladim letom, neočekivano je uminuo život Danice Mojsin-Trailović, 14. juna 1971. godine. Imala je dvadeset i osam godina, bogatu ličnost i ispunjen, svoj svet, puno zamisli i namera, puno prijatelja i znalaca, poslova i obaveza, puno poruka i odviše iskustvenja za njeno krhko i lomno telo, pregršt maštanja i odviše zamišljenosti, nešto putovanja i poneke već obavljene ozbiljne zadatke.

Ona je bila dete proleterske periferije Beograda, u kome je i rođena 10. maja 1943, u kome je završila sve svoje škole i za kojeg su je najpotpunije vezivale sve spona njenog omladinskog i intelektualnog aktivizma. Posle gimnazije (VI beogradska), upisala se na studije sociologije 1962. godine i uspešno diplomirala početkom 1967. sa srednjom ocenom 9,20. Čitavo vreme studija ona je bila među najistaknutijim pripadnicima beogradskog omladinskog pokreta, dugogodišnji omladinski poslanik i sekretar Gradskog komiteta Saveza omladine. U Savezu omladine Srbije i Jugoslavije predano je ispunjavala brojne obaveze, nošena onim retkim i plemenitim zanosom koji objedinjuje oduševljenje mladih za javne poslove i intimnu potrebu za utemeljenim uverenjem koje se uvek bez odlaganja i uzmicanja ispoljava i potvrđuje, u stalnoj napregnutosti svih čulnih i misaonih razmera. Iz tog spoja strasne akcije i delatne misli potiče i nadimak »Roza Luksemburg«, koji su joj dali njeni drugovi iz omladinskog pokreta. Posebno je bila zapažena njena saradnja i uređivanje lista »Susret«, sve dok u jesen 1968. nije bio ukinut. Oko Gradskog komiteta i Doma omladine uspela je da okupi brojne i žive saradnike, naročito iz redova kulturnih radnika i mladih sociologa. Njenom zaslugom je omladina

u Beogradu postala predmet ozbiljne sociološke analize i sistematskog proučavanja, a problemi mladih društveni problemi prvog reda.

Posle diplomiranja predavala je kratko vreme sociologiju u srednjoj školi, a 1969. godine došla u Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, gde je radila kao samostalni istraživač-sociolog. U međuvremenu je uspešno polagala ispite na postdiplomskim studijama iz sociologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu, bila član više timova iz područja socioloških istraživanja, a i sama inicijator mnogih ozbiljnih akcija i projekata u oblasti sociologije kulture. Ona je autor i organizator prvog, iako preliminarnog, istraživanja kulturnog života radničke omladine u Srbiji, aktivni saradnik u izradi srednjoročnog plana razvoja kulturnih delatnosti u Beogradu (u okviru koga je posebno radila deo o prigradskim naseljima), autor projekta o statistici kulture u Jugoslaviji (boleš ju je onemogućila da oputuje u Pariz, krajem aprila 1971., na konferenciju eksperata za statistiku kulture UNESCO, gde je sa zadovoljstvom primljeno njeno saopštenje o jugoslovenskom modelu statistike kulture), kao i dugoročnog istraživačkog projekta »Skola kao činilac kulturne politike«, koji će ostati nerealizovan. U ekipi Instituta za sociologiju u Beogradu, proučavala je promene i strukturu političke kulture gradske periferije, ali je i tu nenadna smrt preduhitrila ispunjenje njenih planova.

Od samog osnivanja bila je član redakcije časopisa »Kultura«, okupljajući oko njega najmlađe generacije-svoje vršnjake- koje su izabrale sociologiju kao životno opredeljenje. Potrebno nam je još mnogo vremena, truda i podvizništva da u našoj sredini zasnujemo i razvijemo sociologiju kulture, ali je nesumnjivo da je među pionirima ovih studija upravo i Danica Mojsin. Iz ovih poslova nastali su i njeni radovi i saradnja u mnogim domaćim listovima i časopisima (*Mladost, Susret, Naše teme, Politika, Gleđišta, Sociologija, Kultura*), javnim tribinama i diskusijama, kao i u okviru obrazovnog programa TV Beograd (voditelj i šarmantni i procljivi sociolog-intervjuer u emisiji »Operacija 30 slova«, koja je dobila brojna priznanja, zahvaljujući baš predanom radu Danice Mojsin). Sve je to, naravno, samo »fragment fragmenta«, ali se u čitavom tom neumornom delanju uvek osećao punim čelom i punim dahom nastanjen zahtev da se živi saglasno jednoj ličnoj zamisli, jednom ličnom nacrtu života, da se ima stav, uverenje i etika. Uz lik te mudrice, radosnika,

iskrenog prijatelja i zamišljenog sabesednika,
ne retko je dolazila seta, nemir i melanholija
najfinijeg tkanja i najplemenitijeg kova.

Danica Mojsin je došla iz predgrađa, tamo gde
su se mešali mirisi bagremova i divljih keste-
nova, ciglana i lipa iz dvorišta sa bunarima,
zatrčala se niz svoju Zvezdaru i u tom trku nam
oteta, zauvek, nagnuta nad gradom razlivenim
u podnožju.

Ona je otišla, ona spava u zvezdanom snu na
početku svoje Zvezdare.

